

nasrati se sprejemajo in velja
tristopna vrata:

8 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovane
pisma se ne sprejemajo.

V ročnino opravišča opravništvo
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemar veča:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " —
za četrlet . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrlet . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske
ulice št. 44.

Izjama po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Sv. Cirilu in Metodu.

5. julija 1881.

Katoliška cerkev danes se raduje
Obhaja v prvo Vama slavni god;
Naj bolj pa dan letá čistit praznuje
Slovanov vernih neštevilni rod.
Pobožne množice tje v Rim hitijo,
Vesele stopnjam Vajinim sledijo.

Očetom našim dala vero pravo,
Odperla sta jim pravo pot v nebó;
Prestala serčno vsako sta težavo,
Edinost sveto bránila zvestó.
Ko je končano trudapolno delo,
Ovenčal Vama Bog je svetlo čelo.

Glej, novi Janez osmi po Leonu
Je vsadil v krono Vama biser nov;
Zató zdaj k Rimskemu hitijo tronu
Hvaležne trume Vajinim sinóv.
O Brata sveta, milo se na nje ozrita,
In za-nje pri studencu milostí prosita,

In tud' za te, ki Vaji scer častijo,
Pa ločeni od čede svete so;
Pa cerkvi Kristasovi se družijo,
Sozidani na skalo Petrovo.
Začuden svet naj krasno čudo gleda:
Slovanov rod postal je ena čeda.

Janez Bilc.

Jeli res nemštvo v nevarnosti?

Dogodki v Pragu, kjer so se česki in
nemški študentje med seboj nekoliko zvravali,
dali so liberalnim listom dunajskim priliko na
vse grlo kričati, da je nemštvo v nevarnosti

in da si Nemci na Českem niso več varni svo-
jega življenja. Ti listi prav dobro vedó, da se
take in še huje reči godé povsod, kjer so višje
šole, ne da bi se kdo zmenil za take pobalins-
ke reči, ali pa celo krivdo zvracal na druge
ljudi, toda njih glavni namen je spodriniti se-
danjo vlado, zato jo dolžé, da je ona in z njo
zvezana česka stranka kriva študentovskih
preteпов, in da toliko časa ne bode miru, do-
kler Mannsfeld, Depretis, Plener in Suess ne
postanejo ministri na Dunaji, Koller pa ce-
sarski namestnik v Pragu. In da bi svoj zviti
namen še lažje dosegli, hočejo se nemški dr-
žavni in deželni poslanci te dni sniditi v Pragu
ter se posvetovati, kako bi se odvrnile nevar-
nosti, ki preté nemškim prebivalcem na Če-
skem, nemški vseučilišni profesorji pa name-
ravajo se zaradi tega naravnost pritožiti pri
cesarju. In ker se jim vse to dozdeva še vse
premalo, oglašajo se še nemški mestni odbori,
kakor dunajski in drugi, ki zahtevajo naj ostrejšo
kazeno za grde Čebe in za sedanjo vlado, ki
je s svojo miroljubno in spravedljivo politiko
zakrivila, da se razburjena nemška in česka
mladež v Pragu pretepa. Ali ni res, da nemški
liberalci v Pragu ravnaajo ravno po istih načel-
ih in nazorih, kakor so jih glasoviti nemški
profesorji razodevali in povdarjali pri znani
Vesteneckovi pravdi, kjer so trdili, da je bilo
nenavadno mirno obnašanje v kazini bivajočih
narodnjakov nemškega gospoda glavarja tako
zelo razburilo, da se ni mogel več samega
sebe premagati? Kdor hoče iskati vzroka za
prepír, ga prav gotovo tudi najde, in ako ni
drugače, dela pa kakor volk, ki je pri vodi
stoječe jagnje dolžil, da mu vodo kali.

Nikakor nam ne hodi na misel, da bi za-
govarjali dijaške razsajalce; njih ravnanje je
bilo surovo, napačno in silno škodljivo, ne
samo za nje same, ker jih bo doletela zaslus-
žena kazen, ampak za narodno preč sploh, ker
si je bil vsakdo že naprej zvest, da bodo na-
sprotniki naroda českega nanj zvracali vso
krivdo. Toda kakor bi bilo nespametno dr.
Herbsta ali Suessa in tovariše dolžiti, da so
krivi razsajevanja, ki so ga dunajski študentje
na spomlad počenjali pod Lienbacherjevimi
okni, ravno tako in še bolj budalasto je narod
česki ali pa celo vlado dolžiti, da sta ona
dva kriva žalostnih dogodkov v praški okolici.
Zaupni možje česki so jih odločno zavrgli in
obsodili, vseučiliški profesorji česki so vseučil-
lišnikom českim živo priporočali, naj se nikar
ne prenačijo ter kaj nespametnega ne poče-
njajo, in mestni župan Skramlik je prebivalcem
s posebnim oklicem naznanil, naj vsaki nemir
precej zaduše in vsi skupaj skrbé za red in
mir v mestu, da noben prebivalec ne bode
imel vzroka se zaradi pomanjkanja primerne-
ga spoštovanja pritoževati. In tudi česki listi
niso zagovarjali českih dijakov, kakor so de-
lali liberalni listi tedaj, ko so razsajali nemški
študentje dunajski, ampak so odločno zahtevali
naj se krivičniki poizvedó in ostro kaznujejo.

Še manj pa se zamore krivda nesrečnih
študentovskih preteпов zvracati na avtonomi-
stične kroge, ali pa celo na vlado samo. Av-
tonomistični krogi marveč od vlade zahtevajo,
naj ona zaukaže strogo preiskovanje omenjenih
dogodkov, ter taj priobči zanesljivo poročilo,
da se bo pokazalo, da avtonomistična stranka
v to reč ni prav nič zapletena, in da so pr-

Budistični duhoven.

„Jedna čeda naj bo in pri njej jeden pastir“.

Ko je nebeški ustanovitelj naše vere te
besede govoril, poslušalo jih je samo dvanajst
revnih priprostih mož, njegovi učenci, katerim
je bil izročen začetek neizmernega dela.

Toda koliko so dovršili ti dvanajsteri, in
njihovi nasledniki v teku osemnajst stoletij?

Že čez dve sto milijonov ljudi vklanja
svoja kolena imenu križanega Jezusa. Mesto
prvih dvanajsternih oznanovalcev sv. vere raz-
laga zdaj tri sto tisuč kristjanskih duhovnov
v dvestopetdeset jezicah vero o odrešenju in
skrivnostih sv. križa, in svetih knjig krščanskih
raztrosilo se je samo v zadnjem stoletju nad
petdeset milijonov iztisov v sto in osemdeset
jezicah po celem svetu kakor luči v temnici v
razsvetljenje pogánov.

Kristjanstvo prodrlo je enako mogočni
reki okolo vse zemeljske krogle. Naj bolj
izobraženi, naj pogumnejši, po orožju naj mo-
gočnejši narodi nosijo na svojih zastavah zna-
menje svetega križa. Pred njimi trepeče in
povsod pada v prah pogansko barbarstvo. Od
severnega do južnega tečajnika, od vzhoda do

zahoda ni več prostora, do katerega kristjani
še ne bi bili prodrli.

Jeli ni še prišel čas jedne velike črede
in jednega velikega pastirja?

Povzdignimo oči do očrnele Sfinkse, ki
stoji nad tisuč let na strani v nebo strmečih
piramid, kot straža Afrike!

Kako se imenujejo narodi, ki prebivajo
na neizmernem prostoru od žareče puščave
Zahare pa vse doli do roga „dobrega upa“?
Sfinksa molči!

Pred nami blišči polumesec Mohameda iz-
nad mošej (cerkev) in minaretov (zvonikov)
stare Kahire in ob celi severni obali in daleč
proti severozhodu do meje Zanzibara klče
mohamedanski muezin (crkovnik): K molitvi!
k molitvi! v imenu jednosamega boga, čegar
prorok je trgovec iz Meke.

Kdo so ti črni in rujavi sini Chama po
širokem notranjem Afrike?

Čegavo ime oni molijo?

Ne ime Kristusa! odgovarja nam truma
nevstrašljivih popotnikov, mučnikov vednosti,
pionirjev omike kristjanskih narodov.

Azija! O še ne! potujemo preurno! Na
nekaj blagoslovljenih bogatih tleh bizantin-

skega carstva, države kristjanov na vshodu,
globoko tja v kristjansko Evropo ziblje se
konjski rep turka pod bliščečim polumesecem.
Mohamedanec gospoduje pred našimi vratmi,
kolje in skruni nečloveški trinog pravoverne
spoznavalce sv. križa. Velikansko krasna cer-
kev Sophie v Bizancu, nekdanj kristjanska, po-
pisana je po stenah z napisi iz Korana in
tam, kjer se je pri sveti maši povzdigovalo
telo Kristusovo, vrti se zdaj mohamedanski
derviš (menih) v vrtoglavem plesu v čast svo-
jega proroka.

Narodi Izlama zasedejo: malo Azijo, Ara-
bijo, dele Kavkaza, Perzijo, Kurdistan, Afga-
nistan, in v Indiji, zibeli človečanstva, pripo-
vedujejo krasnobliščeči nagrobniki o blesku
staromohamedanskih mogotcev, kateri vsplamté
še dan danas spoznavalce Izlama v vzhodni
Indiji k boju na življenje in smrt proti krist-
janstvu Angležev.

Resnično! Čudopolno osodo je imelo
veroispovedanje Mohameda! Šest sto let mlajše
ko Kristusovo šteje ono vendar sto trideset
milijonov sinov „zadnjega in največjega pro-
roka“ kakor oni imenujejo Mohameda.

votni vzroki iskati vse kje drugje. Menda reč že liberalnim listom samim nekoliko smrdi, ker so vsi nekako poparjeni in nič več tako ne ropotajo in po Čehih ne vdrihajo kakor prejšnje dni.

Ako ravnanje nemško-liberalne stranke natalčneje prevdarjamo, brez posebne teže zapazimo, da je dobro premišljeno in edino le na to obrnjeno, da bi sedanjo vlado in večino državnega zbora pred svetom in pred merodajnimi krogi očrnilo in zopet v pest dobilo državno krmilo. Ta stranka je dobro organizirana in ponavlja svoje napade zdaj v tej, zdaj zopet oni deželi. Za študentovskim rogoviljenjem na Dunaji, prišli so kmečki sbodi na Avstrijskem in Štajarskem, in za njimi zopet študentovski pretepi v okolici praški. Ko se bodo laži razkadile, ki so jih nemški listi v tem oziru trosili po svetu, obrnili bodo svojo pozornost zopet kam drugam. Kranjska dežela bila je nemško-liberalni stranki že od nekdaj posebno priljubljeno pozorišče za raznotere poskušnje. Tudi pri nas so bile v prejšnjih časih praske med tako imenovanimi Nemci in domačimi ljudmi, ki so jih naši nasprotniki podtikali narodnim voditeljem in ki so imeli za našo deželo deloma prav hude in žalostne nasledke. Še zdaj nam srce krvavi, ako se spominjamo dogodkov na Janjčem, kateri so bili tolikanj pogubni za tmošnje prebivalstvo pa tudi za narodno stranko sploh, ki je bila ravno vsled njih zgubila večino v mestnem zboru ljubljanskem. Bog ne daj, da bi se kaj enakega še kedaj zgodilo v naši deželi, in da bi se našim nasprotnikom dala najmanjša prilika po svetu trobiti, da si Nemci v naši deželi življenja niso zvesti.

O poletnem času prihaja mnogo tujih pa tudi domačih ljubljanskih ljudi na deželo, katerih obnašanje je dostikrat nekoliko odurno in razžaljivo za naše domače ljudi; vendar jim živo priporočamo, da naj se nikdar ne spozabijo in si sami pravice ne delajo, naj jih to ali uno še tako draži. Saj imamo prilik dovolj, kjer zamoremo postavno in spodobno iskati in zagovarjati svoje pravo. Nikar pa ne delajmo svojim nasprotnikom v roke, ki vsak še tako majhen pregrešek od naše strani v našo škodo obračajo in komaj in komaj pričakujejo prilike, da bi zamogli naše ljudstvo kot surovo in neolikano razupiti po svetu. Zlasti pa to na srce pokladamo našim g. žu-

panom; vemo sicer, da se sami dobro zavedajo svojih dolžnost in dati jim moramo častno spričevalo, da jih tudi vestno in natančno izvršujejo. Toda sedaj, ko so tako rekoč oči celega sveta obrnjene na dežele in prebivalce slovanske, treba je dvojne pozornosti in neobavne skrbi, da se ne zgodi najmanjša reč, katero bi utegnili naši nasprotniki porabljeni v svoje nam nikakor ne prijazne namene. Svet naj spozna, da se mi sicer krepko potegujemo za svoje narodne pravice, da pa spoštujemo tudi vse druge narode, zlasti pa ljudi, ki iz katerih vzrokov koli prihajajo v našo deželo, in da so celo naši najhujši politični nasprotniki med nami enako varni kakor naši najboljši prijatelji!

Nemščina pa armada.

Že pred nekimi meseci je neki vojaški časnik tožil, da naši armadi žuga velika nevarnost, ako se spolnijo želje sedanje avtonomistične večine državnega zbora ter šole osnujejo na narodni podlagi. Že takrat smo tej trditvi oporekali in dokazali neistinost navedenih vzrokov. Toda še zmirom se nabajajo ljudje, ki trditve omenjenega časnika ponavljajo in slavni avstrijski armadi prorokujejo razpad in pogubo.

Starodavna slava in moč naše armade nam je tako pri srcu, da o tem natolcevanju ne smemo molčati, ampak moramo še enkrat spregovoriti par besed.

Ako zahtevamo narodne šole, nam nikakor ne pride na misel, iz naših šol odpraviti nemščino, marveč želimo tako vravnavo in osnovo naših meščanskih in srednjih šol, da si bodo naši učenci pridobili popolno znanje nemškega jezika. Slovenci se radi uče tujih jezikov, zlasti o katerih vedó, da jim utegnejo koristiti za boljše življenje, za lažje služenje vsakdanjega kruha. V tem oziru pa je med vsemi jeziki v Avstriji najvažnejši in najpotrebnejši jezik nemški in bode po našem prepričanju tudi ostal. Ako bodo tudi nižji vradi z ljudstvom občevali v domačem jeziku, bode za centralne vrade nemščina ohranila tisto veljavo, ki si jo je vsled več stoletne navade pridobila. To veljavo ji radi pripoznavamo, ne da bi se nemščina še posebej proglašala za državni jezik, in ker naši talentirani mladi ljudje zmerom višje in višje hrepené, se bodo

gotovo prav radi učili nemškega jezika, brez kterega bi ne mogli doseči kake visoke službe pri višjih centralnih vradih.

In prav enaka je tudi gledé armade. Dobro vemo, da mora imeti armada jezik, v katerem se komandira. Pri naši armadi je ta jezik nemški, ter bode tudi ostal. In ako med našimi fanti še v tistem času ni zmanjkovalo nemščine zmožnih vojakov, ko smo imeli komaj eno gimnazijo in eno spodnjo gimnazijo v deželi ter še polovico tega ni obiskovalo šole kakor dandanes, kolikanj več jih bomo imeli zdaj, ko se je število naših srednjih šol in število učencev tolikanj pomnožilo. Mnogi naši fantje imajo posebno vnemo za vojaški stan, ter bi se že samo zaradi tega učili nemščine, da bi zamogli pri vojaci priti naprej, ako bi jih že druge reči k učenju nemškega jezika ne nagibale. Narodni poduk v ljudskih šolah temu nikakor ne škoduje; v prejšnjih časih, ko je bilo še čisto malo šol, prihajali so k vojakom čisto nevedni ljudje, ki dostikrat niso znali ne brati ne pisati, in vendar so si v malem času pridobili potrebno znanje, da so bili prav dobri vojaki, in je naša armada slovela kot ena najboljših. Vsled splošnje vojaške dolžnosti prihajajo zdaj k vojakom fantje, ki so večidel vsi v šolo hodili in znajo dobro brati in pisati; prav mnogo jih je obiskovalo srednje ali meščanske šole, kjer so se naučili pravilno nemški govoriti in pisati, ter so kaj zmožni in pripravi za častnike in podčastnike, ktere so morali prej še le posebej odgojevati iz nevednih in dostikrat prav nič ne šolanih fantov. Kar se tiče toraj nas Slovencev, naša armada in njena nemška komanda ni prav v nobeni nevarnosti; naši polki so se že od nekdaj odlikovali kot vzor pravih vojakov in naši fantje so se hrabro vojskovali ter navdušeno branili državo in cesarsko hišo pred vsako nevarnostjo in vsakim napadom; naši fantje hočejo tudi za naprej ostati pravi vojaki ter si bodo skušali že zaradi tega pridobiti vse tiste vednosti, ki so jim v ta namen potrebne. Dokler toraj pri naši armadi velja nemška komanda, toliko časa jih bo tudi med slovenskimi fanti zmerom dovolj, ki bodo ta jezik temeljito znali in se ga primerno posluževali. Naše rodoljubje je tako iskreno, naša zvestoba do najvišje cesarske hiše tako stanoovitna in naša zveza s starodavnim avstrijskim cesarstvom tako trdna, da se brez po-

Še stoji tehtnica Kristjanstva in Nekristjanstva v ravnotežji.

Pa poglejmo v vzhodno Indijo in potem še v sosedne države te dežele starih mogulov, poglejmo tja v Tibet, Kina, Japan.

Čegavo ime napisano je tu na tempeljnih? Brahma! Buddaha! Foh! Vsi trije imena za eno bitje, pred katerim se v prah poklanja še štiri sto milijonov duš.

Šest sto in trideset milijonov nekristjanov šteli smo do zdaj, jednega kristjana na tri neverne, katerim je beseda „križ“ bezumje in jeza.

Gotovo, potrebno nam je vedno na jednega pastirja pri jedni veliki čredi misliti, ali k temu moramo imeti tudi zadosti poguma! Kedaj bo čreda postala jedna sama velika čreda?

Tisuč let je stvarniku jen dan, celo človeško življenje le čas jedne ponočne straže.

Še le nekaj čez tisuč let je minulo, kar je postalo kristjanstvo v Evropi gospodujoča vera, toraj le en dan še le je luč svitela, in vendar razširila se je že v najoddaljene kraje zemlje.

Še en tak dan — kako jutro bo temu drugemu dnevu sledilo?

Kjer koli je prišel Izlam v dotiko s kristjanstvom, povsod se je moral umakniti. Mohamedanstvo v Evropi postalo je trhleno, turška država, za katero je on podlaga in vez, razpada vkjub vsej podpori po sebičnosti evropskih držav.

Brahmaizem, Buddhizem vera Foh'a strme nam nasproti enako otrpnjene, okamnele čudne stvari, ali tudi one se ne morejo vbrantiti je-klenim svedrom, s katerimi v nje vrta kristjanstvo, še manj pa se bodo ubranile streljivu, pripravljenemu za luknje po teh svedrih zvrtnane.

Duševno leni Buddhizem nasprotuje vsled svoje lenobe, svoje lastne teže še zadosti dolgo Europcem. Da se pa ta mrtvi upor pred živim duhom kristjanske omike umakne, kdo bi o tem dvomil? Delo bo sicer trdo, težavno, in dolgo, ali tudi dnevi so dolgi, dolgi — v svetovni zgodovini.

Oglejmo si zdaj buddhističnega duhovna. On spada v „staro gardo“ v „granitno sklado“,

ki se že tako dolgo in tako močno upira kristjanskim naskokom.

Izprašujmo ga malo.

On je, kar kmalo zapazimo, strašno neveden, v malem, kar on misli, da ve, v tem je pa tudi kaj trden.

On pozdravi vas: Aneizza, docha anatta! Prav za prav mrmra te besede svojo pot naprej, ter nam prepušča samim prevdariti, katera teh besed je pozdravljenje, ali pa da so to vse tri skupaj.

Na vprašanje, kaj da pomenijo te besede, zvemo, da so neka molitev, katere prva beseda nas opominja, da smo odvisni od spremljivosti vsih pozemeljskih reči — druga pomeni, da je vse umrljivo, pa tudi podvrženo nesreči — tretja nam pa pove, da nam ni mo-goče osodi vteči.

Druga vrsta bogočastja gylong-ov (duhovnov buddhe) se imenuje „Dana“ to je milostinjo dajati.

Čeravno svojega buddhističnega prijatelja nimamo na sumu, da nosi v svoji potlačeni butici posebne vzore, vendar on trdi, da vsa modrost, ki je v Gautamu, proroku Buddhe

mislika vsakemu trudu podvržemo in v vse privolimo, kar je neobhodno potrebno za obstanek, moč, čast in slavo naše skupne domovine in naše prevzvišene cesarske hiše!

Politični pregled.

V Ljubljani 4. julija.

Avstrijske dežele.

Ustavoverci si zdaj vse prizadevajo, da bi dogodke v Pragi na svojo korist obrnili, češ, da je le pod Taaffejem kaj tacega mogoče, ker on Čehov v strahu ne drži, in da mora priti zopet nemško-liberalno ministerstvo, da bodo Nemci zopet svojega življenja varni. Kako piškavi so ti razlogi, pač vsak vidi; saj so se pretepi godili tudi pod prejšnjimi vlada; za Giskre-Herbsta vnela se je bila celo ustaja v Dalmaciji. Sicer je pa razdraženost češkega ljudstva lahko umljiva, ker so nemški študenti toliko časa zasramovali češko ime, da je Čehom kri zavreila. To vse se lahko dokaže. Še nedavno so nemški burši začeli s palicami obmizo biti in grozno tuliti, ko se je zapela v neki krčmi narodna pesem „kde domov moj“. Ali Čehi na svoji lastni zemlji ne bodo smeli narodnih pesmi peti? Če se nemški študentje tako obnašajo, če narodni čut tako žalijo, potem se moramo čuditi le krotkosti češkega prebivalstva, da je te žaljenja toliko časa mirno gledalo in da ni že davno prej začelo kazati svoj gnjev nasproti prevzetnim germanskim in judovskim mladencem. To vse se bo povedalo tudi merodajnim krogom, zato se menda ni bati, da bi ti dogodki imeli kake nepovoljne nasledke za našo stranko.

Vnanje države.

Neki blazni Francoz je streljal na predsednika ameriških zedinjenih držav, **Garfielda**, ter ga je huda ranil, tako da bo mož težko okreval.

Bolgarski knez se je razgovarjal z nekim dopisnikom angleškega lista „Standarta“, ter mu razložil, zakaj da hoče ustavo spremeniti, ali bolje, popolnem odpraviti. Študirani in z liberalnimi nazori napojeni Bolgari so se zedinili v neki klikki ter hoteli kneza strahovati. Če je kaj ukazal, ga niso ubogali, ali pa so se mu zlagali, da je storjeno, pa ni bilo. Tako je rekel enkrat, nekega človeka iz ječe spustiti, in rekli so mu, da so ga spustili, pa ni bilo res, mož je še moral sedeti, ker se je bil „klikki“ zameril. Tako so kneza z lažmi pitali, kar se je njemu kot odkritosrčnemu vojaku do srca pristudilo. Kjer je bilo

treba kneza strahovati, sklicavali so se na ustavo, kjer jim pa ni kazalo, so jo sami prelomili. Knez je hotel Bolgarijo popustiti, pa velesile so mu branile. Ljudstvo bolgarsko knez hvali, pa zoperna mu je le tista klikka, ki hoče v imenu ustave vse vladati. Zavoljo ljudstva hoče še ostati.

Kedar se ljudstvo reda in in postavnosti privadi, hoče on upeljati zopet ustavo, se ve da nekoliko spremenjeno. Če je vse to res, potem moramo knezu prav dati.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 2. julija. (Dogodki v Pragu.) Če hočemo vedeti, kje je iskati izvor dogodkom, ki so se vršili te dni v Pragi, pogledati nam je samo na posledice, ki se jih nemški centralisti iz teh dogodkov nadejajo. Njih organi namreč pišejo, da se bo praški mestni zbor razpustil, da je cesar zelo hud na Čeha, da je poklical Taaffeja k sebi, da bo morda še ministerstvo odstopiti moralo itd. Drugi listi vpijejo po vojaški moči in po drugem „Kollerju“ za Čeha. Če morajo ti dogodki take posledice imeti, potem je pač jasno, komu na korist so se nemiri vršili, in verjetno je nadalje, da so bili prouzročeni po tistih, katerim imajo koristiti. Iz preiskave se bo to že pokazalo; pa že zdaj izrekajo ta sum vsi avtonomistični listi, da bi se je moglo kazati na Čeha kot grozovite ljudi, ktere je treba v strahu držati, da bi se moglo reči, da to ministerstvo s svojo spravljivostjo ni na pravi poti, da zamorejo le ustavoverci mir in red vzdrževati, da Nemci pod sedanjo vladno še življenja niso varni in da je treba vladne spremembe itd. Ta sum se nam še bolj uriva, če pomislimo sledeče: Ustavoverci si vse prizadevajo, da bi to ministerstvo vrgli, nobeno sredstvo jim ni preslabo v dosego tega namena; lani so po sklepu državnega zbora napravljali „parteitage“ in grozno vekali, ščuvali so nemske Pemce zavolj tistega ukaza o ravnopravnosti češkega jezika, naročili so tiste telegrame in izjave o „tiefe beunruhigung“ iz vseh nemških mest, pozneje so vrgli na nemske kmete ter jih ščuvali zavoljo postave o gruntnem davku; tako tiste „beunruhigunge“ ni bilo ne konca ne kraja. Radovedni smo že bili, kaj bodo letos počeli po sklepu državnega zbora; pa v naše začudenje ni bilo ne „parteitagov“, ne kmečkega ščuvanja, ne mačjih godeb; mislili smo že, da so se ustavoverci potolažili in v svojo osodo vdali. Zdaj pa vidimo, da smo se zmotili. Na jako zvit način

so poslali nemske študente v ogenj, kajti kmet se jim ne vsede več na limanice (saj so se celó dolenjeavstrijski in nemško-pemski kmetje izrekli zoper ustavoverce), toraj so jim ostali le še lahkomišljeni, idealistični, lahko premetljivi mladi ljudje v šolah, in te so hoteli porabiti za demonstracije zoper sedanjo vladno, te so pustili tepsti, da bi zamogli potem zahtevati maščevanja za prelito kri, ktere pa ni mnogo teklo, ker so poročila nemških listov jako pretirane kakor vselej.

Priznati se mora, da je bil to prav zvit in lisičji načrt. Računali so na to, da bo tudi v krotkem češkem ljudstvu enkrat kri vzkipeła, če ga bodo nemški „burši“ neprenehoma dražili, in v tem se res niso zmotili. Saj vemo iz prejšnjih poročil čeških časnikov, kako so ti nemški burši pri vsaki priložnosti zasmehovali in zasramovali češki narod, češko deželo itd.; tevtoni so si povsod enaki; če pri vas imenujejo vaš jezik „sauprache“ vašo deželo „schweineland“, potem bomo prav lahko verjeli, da se tudi v Pragi niso drugače obnašali. Če pristavimo še, da slovansko ljudstvo dražijo že s svojimi nemškimi barvami, s svojimi čepicami, s svojimi ponočnimi škan-dali in pijančevanjem, potem je kmalo zadosti, da se srd do teh gospodičev enkrat tudi dejansko pokaže. Saj ti prevzetni burši tudi v čisto nemških mestih niso priljubijeni, in ni še dolgo, kar so bili tudi v Ljubnem na gorjenjem Štajerskem tepeni.

Bolj pametno bi bilo pač od Čehov, ko bi se ne bili dali zapeljati, ko bi se bili ognili buršov in jim šli iz pota, kjer le mogoče, ker ustavoverni kričači kar prežé na kako priložnost, kjer bi zamogli sedanjo vladno v kako zadrego spraviti. V tem smislu pišejo in opominjajo tudi češki listi. Pa kar je storjeno, je storjeno; zdaj moramo samo želeti, da bi se stvar dobro preiskala, in da bi ne bili kaznovani samo oni, ki so se nemirov udeležili, ampak tudi oni, ki so to reč napeljali. Češki listi pravijo, da je že za to skrbnjeno, da bodo cesar resnico zvedeli in tudi minister Taaffe. Če je taka, potem se mora obelodaniti tudi vse obnašanje in dražljivo vedenje nemških študentov; morda se bodo razkrile tudi tiste skrivne niti, ki so napeljane noter do Dunaja in po celi državi, da bi se z različnimi sredstvi pa na vsak način vrglo sedanje ministerstvo in omogočila nova nemško-centralistična vlada. Slovanski in konservativni možje pa bodo to nevarnost že zabraniti vedeli, in upati hočemo, da bodo nemškutarji v svojih nadah vnovič gojufani.

Iz Rima, 30. junija. Drag i, Slovenec!

Ti bom kdaj iz Rima pisal, bi pač ne bil mislil, a vendar je tako. Prvo kardelce je tu sem dospelo v nedeljo zjutraj iz Loreta. Vročina je v saboto silno pritiskala; imeli smo v senci čez 28° vročine, solncu pa čez 40°, zato smo rajše po noči potovali.

Potniki dohajajo vsaki dan v večih ali manjših kardelih ter so po raznih gostilnicah razdeljeni. Kolikor do zdaj vemo, je še vse zdravo. Zadnje dni jih je več prišlo, katerih se nismo nadejali; n. pr. danes zjutraj zagledamo nenadoma pred vaticanom znanega kupčevalca Tomaža P. z malo družbico in opo-udne še v večje začudenje v naši gostilni Tinico S—čvo s svojim očetom in drugo družbo.

Jako nas veseli, da so bili Poljaki tako lepo v Ljubljani sprejeti; je pa tudi zato pozabiti ne morejo. Če jim kdo pové, da je iz Ljubljane, prisrčnega pozdravljenja ni kraja ne konca. Kar poljubovali bi ga. Takega spomina pa iz Trsta niso seboj vzeli. Mrzlo

tičala, tudi v njem tiči. On se tudi ne brani nam pokazati zakladov te modrosti.

Ti ne smeš nobene žive stvari usmrtiti, naj bo že mrčes ali človek, (prav težka zapoved v domovini mrčesov).

Ne kradi, ne prisvojaj si žene ali ljube svojega bližnjega, ne pij vina ali druge pijače, ki vpijani, tudi ne kadi opijuma. Če se vsega tega varuješ, ne zadene siromaštvo, ne nesreča ali kaka druga reva tvoje duše na njenem popotvanju po smrti telesa.

Zgodovina Buddhe je temna, in kaže nam zvitost domišljij polnih možganov vzhodnoazijskih popov.

Ta domišljija je tako izvrstna, da niso Evropanci nikdar znajdili gnostične, panteistične, filozofične zisteme, kakoršne bi ne bili skovali že pred tisuč leti ti Bonci in Gylongi.

Višnu, Brahma in Siva to je indiška trojica, ki izbaja iz Buddhe, iz kateri sam pa predstavlja mirujoče večno bitje. Višnu ima nalogo

človeštvo zapeljati, od pravih bogov odvrniti, zato, da zamorejo ti pozneje spet človeštvo po pravici kaznovati ali celo uničiti. Po pripovedki indijskih svetih knjig Kašikand, Skanda purana, ganeša upapurana, bili so namreč ljudje pod vladno kralja Divadosa tako dobri, pravični in srečni, da so se začeli bogovi bati, da zgubé vso moč nad človeštvom.

Ko je na zapoved Buddhe Višnu svojo bolj vražjo ko božjo nalogo izvršil, pogreznil se je v globok vodnjak v „Gaiji“ ter ni zapustil ne učencev ne pisanja.

Pet sto let pred Kristusom vstal je Gaujama, sramana (puščavnik) sakia muni (učenik iz rodbine Sakia) počel je učiti častenje najvišjega bitja. Nasledniki tega, zaradi svoje modrosti, tudi Buddha imenovanega Gautama, so še dan danes, knezi vere, Lama in Dalai-Lama, buddhistični škotje in budhistični papež.

so bili neki sprejeti, enako mrzel je bil odhod; saj tako se nam je poročalo. Je li vsaki vse vidil in opazoval ali je bilo tako le pri katerim stranskem oddelku, ne moremo trditi, ker ne vemo.

Čuli smo pa od zadosti zanesljivih prič, da so se Lahji sem ter tje prav sovražno do romarjev zadržali. Tako so nekeje govorili, da gredo zdaj sami rovarji v Rim in da bi vlada prav storila, ko bi nameravano slovesnost oestro nadzorovala. „Quando il tedesco passa porta di Roma, gridano tutti gl' Italiani: Morte ai Tedeschi“, sém na svoje ušesa čul prepevati nekega pijanca za nami. No, kar pijanec čenčá, ni še mnenje občinstva, kaže pa vendar od ktere strani veter vleče. Neki oddelek romarjev so pa v Ankoni resnično hotli kamujati in neki gospod si je kamen za spomin seboj vzel. Pa — pustimo to; če Bog da, bomo v kljub temu romanje srečno skončali in blage spomine bivanja v Rimu za celo življenje ohranili.

O znamenitostih cerkev, mest itd. pisati, v Rimu ni mogoče, menda tudi nikdo ne pričakuje. Bodi v kratkem le toliko rečeno, da počastili smo naj pred sv. Marka v Benedkah ter občudovalo to, nekdanjo kraljico Adrije. Dalje sv. Antona Padovanskega. Toliko svetinj še nisem pri eni cerkvi vidil, kakor v tej zakladnici razun v Ahenu na Nemškem. Da je cerkev velika in lepa, ni treba pripovedovati. Ali ko nekemu v Rimu bivajočemu mnihu svoje začudenje izrazujemo, je smehljaje rekel: Dokler niste v Firencah in Rimu, nimate zamena lepih cerkva. In res — prav je imel. Ni se moč načuditi stolni cerkvi v Firencah in vendar ni še naj lepša; lepota in velikost zgine, ko človek rimske cerkve ogleduje, zlasti stolnico celega kršanskega sveta, cerkev sv. Petra.

O Rimu znabiti drugikrat in pozneje kaj več, tú se o Rimu ne da pisati, razun ko bi človek več mesecev tú bival. Da božje poti v Loreto, Asisi in Porcijunkole nismo opustili, se umé samo po sebi. Želeti je, da bi marsikteri vnemarni ali maloverni Slovenec vidil skoz 400—600 let nestrohljiva telesa sv. Katarine Bolonjske, sv. Klare, sv. Magdalene Pazzis in več drugih svetnikov božjih; znabiti bi drugače mislili o kršanski veri ter jo boljše spoštovali.

Domače novice.

V Ljubljani, 5. julija.

(Duhovske vaje) ali eksercicije se bodo letos za ljubljansko škofijo obhajale od 29. avgusta do 2. septembra. Duhovniki, ki se jih želé vdeležiti, naj se kolikor mogoče hitro oglasijo pri svojih gospodih dekanih, ki naj to sporočé prečastitemu škofijstvu vsaj do 15. avgusta t. l.

(Mestni odbor) je imel v torek zvečer sejo, v kateri so storili obljubo ti le novo izvoljeni gospodje meščani: Janez Baltazer, Janez Čkole, Janez Dogan, Janez Fabian, Jožef Ferjan, Valentin Gerčar, Janez Gnjezda, Janez Haslinger, Alojzij Korsika, Alojzij Kunst, Karl Lipovšek, Franc Sark, Nace Šarabon, Anton Tipel in Jernej Žitnik. — Potem se je obravnavalo vprašanje o vravnavi stranišč. Dr. Supan je bil v prejšnji seji nasvetoval, naj se prej vprašajo hišni posestniki, preden se izvrše odsekovi nasveti. Dr. Schaffer mu je v zadnji seji oporeka, ter nasvetoval: 1. Od odseka nasvetovana vravnava stranišč se cdobri; 2. do konca l. 1883 se izvršitev prepusti prosti volji gospodarjev, potem pa bode

magistrat vsakega smel prisiliti, da bo to storil. — Doberlet podpira ta predlog, vendar pa želi izjemo za Trnovo in Krakovo. — Dežman je vprašal: Ali bode po novi vredbi odpravljen škodljivi smrad? Ali se je taka vravnava poskusila in potrdila ter tudi zaukazala po drugih mestih? Ali bode mesto za svoje stroške dobilo primerno povračilo vsled prodavnja gnoja? Bleiweis je vprašal, koliko stroškov bi imeli gospodarji, Petričič pa, kako bi se napravile cevi pri manjših hišah, ki so na večje nazidane? Doberlet je na te vprašanja odgovoril. — Schrey je priporočal, naj se nasvetovana vravnava kar siloma izvrši. — Supan je zagovarjal svoj zadnji predlog. — Keesbacher je kot poročevalec še enkrat povdarjal potrebo ter rekel, da bo mesto imelo za vravnavo 20.000 gld., za opravo pa še vsako leto okoli 5000 gld. stroškov. Pred glasovanjem se je po nasvetu dr. Drčca seja pretrgala, da so se gg. odborniki nekoliko pogovorili med seboj, potem pa je bil nasvet dr. Supana sprejet z 20 glasovi proti 6. Vsled tega se je še posebej sklenilo: 1. Hišnim posestnikom se razdeli tiskan poduk o novi vravnavi stranišč; 2. magistrat naj poizvé pripraven prostor, kjer bi se mestni gnoj na kup deval, ter naj mestnemu odboru o tem poroča; 3. obravnave o izvaževanju smeti in o kopanju novih kanalov naj se toliko časa odloži, da bode konečno rešena vravnava stranišč.

(Trtna bolezen) se je prikazala na Primorskem. To je bolezen, „sphacelona ampelinum“, pri kateri listje ovne, grojzde pa se posuši. Žveplo, apno sta najboljša pripomočka zoper to bolezen.

(„Edinost“) Slovensko politično društvo „Edinost“ je imelo v nedeljo 26. rož, v Komnu občni zbor, kteremu je predsedoval državni poslanec Nabrgoj. Razgovarjali so se o šolskih zadevah, o pogozdenji Krasa, o živinoreji in v zadevah občinskih. To so pač vse stvari, ki so silne važnosti za celo našo domovino. Najvažnejša točka je pač pogozdenje, kajti dokler je na Krasu sam pesek, tako dolgo tudi o živinoreji govora ni, kajti tiste ovce, ki jih imajo, ne morejo prerediti prebivalstva. Sedajni minister poljedelstva, grof Falkenhayn, nam Slovencem ni nasproten; če bi šla deputacija Kraševcev k njemu, morda bi kaj več storil za pogozdenje Krasa.

(Konečna obravnava zoper g. Presnica), bivšega hranilničnega kasirja, se bode vršila v četrtek 7. t. m., ob 9. uri dopoldne pri tukajšnjih deželni sodniji.

(Poboj.) V soboto zvečer so na Viču našli fanta ubitega in oropanega. Pravijo, da so ga ubili tovarši, s kterimi je prej kvartal.

(Včerajšnji somenj) bil je jako slabo obiskovan, in ljudi skoraj še toliko ni bilo videti na ulicah, kakor ob navadnih tržnih dneh. Tudi živine bili so prignali malo slabe. Ravno o tem času ljudje nimajo ne časa ne denarja, da bi hodili po somenjih.

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Valentin Bergant, kaplan v Šmartnem pri Litiji, je postal fajmošter v Brusnicah. Častita gospoda Šimen Vajvoda, fajmošter v Nemški loki, in Jožef Belar, fajmošter v Hotederšici gresta v stalni pokoj. Razpisane so sledeče fare: Rudnik in Nemška loka 25., Hotederšica pa 26. junija.

V lavantinski škofiji: Č. g. Ivan Ramor je imenovan za župnika pri sv. Michelu nad Mozirjem. — V duhovne posvečena

bosta letos v Mariboru samo dva gospoda bogoslovca in sicer 18., 20. in 22. julija.

— Odlikovanje Riegerjevo. Ker je dr. Rieger dobil železno krono druge vrste, ima pravico do baronskega stanu. „N. fr. Presse“ se nad tem jezi, pa se tolaži, da Rieger nima nobenega sina, da se toraj to plemstvo ne bo ohranilo. Nova mohamedanka pa se moti, kajti Rieger ima sina, to je dr. Bohuslav Rieger, ki je nedavno svoje študije v Pragi dovršil. Tudi župan Skramlik ima pravico do plemenitega stanu, ker je lani dobil red železne krone, kar je „N. fr. Presse“ menda že pozabila, ker piše, da Skramlik ne bo v žlahtni stan povzdignjen. „Deutsche Zeitung“ je tudi hudo togotna nad temi odlikovanji, ker je menda mislila, da so visoki redi in odlikovanja v Avstriji samo za nemške liberalce postavljeni.

— Draga slika. Slavni slikar Michael Munkacsy je izdelal podobo „Kristus pred Pilatom.“ Vsi prijatelji lepih slik bi radi kupili to podobo, pa slikar zahteva za njo grozno veliko svoto, 800.000 reci osem sto tisoč frankov, v našem denarji pol milijona goldinarjev.

— † Umrl je vže 15. aprila t. l. g. France Germ, bivši učitelj v Srednji vasi v Bohinju, r. l. 1806, in služil od l. 1826 v prejšnjih letih v družbi pošteni veseli tovariš. Naj v miru počiva.

— Grozen napad. Neka dalmatinska družina je stanovala v Carigradu v bolnišnici. Ker pa najemščine ni plačala, spustil je vodja bolnišnice 30 norcev v tisto stanovanje, ki so začeli ženske pretepavati in razbijati po sobi, da je bilo groza. Norci bi bili vse razbili in še ljudi pomorili, k sreči sta prišla dva strežaja, da sta jih odpodila.

— Življenje dal, da je življenje rešil, je neki delavec, Franc Ružička v Podbabi na Češkem. Neka ženska je padla v vodo; on skoči za njo in jo privleče do kraja; sam pa omaga, pride med valove in voda ga odnese.

— Kako se dobra salata naredi. Za to so potrebni štirje. Prvi mora biti zapravljivec, da olja prilije, ker olja ni kmalo preveč; drugi mora biti skopuh, da jesiha prilije, ker tega je kmalo zadosti; tretji mora biti pameten človek, da pridene soli, ker te ne sme biti ne preveč, ne premalo; četrti pa mora biti norec, da vse skup prav dobro zmeša. Ti štirje bodo dobro salato napravili.

— Koliko je kónj na svetu. Na celem svetu je 58 milijonov kónj. V Avstriji jih je 3, 486,000, na Francozkem 3 milijone, v Rusiji 21 milijonov, na Nemškem 3,352,000, na Angležkem 2,250,000, v Turčiji 1 milijon, v severni Ameriki 9,540,000, v Argentini 4 milijone, v Kanadi 2,625,000.

— Dufaure †. V Parizu je umrl Jules Dufaure, eden najboljših francoskih govornikov in državnikov, v starosti 83 let. Bil je rojen v Bordeaux, leta 1848 bil je voljen v državni zbor, ter je takoj postal minister. Ko je leta 1852 Napoleon III. ustavo prelomil in se za cesarja naredil, protestiral je Dufaure energično in bil zato zaprt. Zadnji čas bil je ud senata.

— Pretepi med Francozi in Lahji v Marsilji se nadaljujejo. Francozi hočejo vse laške delavce odstraniti, zato jih pobijajo in gospodarje silijo, naj Lahom delo odpovedó. Že mnogo stotin Italjanov je popustilo francosko zemljo ter so se vrnili v Italijo.